

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Стадник Антон Сергійович,
аспірант,
Національна академія державного управління при
Президентіві України, м. Київ

АНТИЦИПАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Глобальний характер нестабільності політичного, соціального та економічного середовищ, загрози, що породжуються ним, вимагають зміни системи та механізмів державного антикризового регулювання економіки в цілому та банківської системи, зокрема.

Практика державного антикризового регулювання банківської системи України свідчить про те, що регуляторні органи надають перевагу застосуванню реактивних механізмів та інструментів, за допомогою яких усуваються та пом'якшуються негативні наслідки кризи, але не створюються умови для посткризового відновлення банківської системи та активізації її ролі у розвитку економіки країни.

На нашу думку, характер виникнення та протікання кризових процесів вимагає використання нових механізмів державного антикризового регулювання, що мають не тільки попереджувати та пом'якшувати негативні наслідки банківських криз, але й використовувати їх можливості для кардинальної трансформації банківської системи у посткризовий період. На етапі подолання банківської кризи в Україні мають запроваджуватись системні заходи довгострокового характеру, що спрямовуватимуться на відновлення нормального функціонування фінансових ринків, банківської системи, очищення балансів банків від

проблемних активів тощо.

На нашу думку, наразі суб'єкти державного регулювання України не перейшли до розуміння необхідності формування комплексної системи антикризового регулювання банківської системи, вжиті заходи та використаний антикризовий інструментарій мають фрагментарний характер. Відповідно, відновлення здатності банківської системи України виконувати притаманні їй функції на належному рівні не відбулось. У контексті цього на перший план виходить питання подальшого розвитку механізмів державного антикризового регулювання банківської системи України, як в інституційному, так і в інституціональному аспектах.

Вагомий внесок у дослідження державного антикризового регулювання банківської системи України зроблено такими науковцями, як С. Аржевігін [1], О. Власюк [2], В. Коваленко [3], Л. Петик [4], В. Стойка [5] та іншими. Віддаючи належне їх розробкам, слід зауважити, що робіт, присвячених вивченню проблем формування механізму державного антикризового регулювання банківської системи, узгоджених з фазами розгортання кризових явищ у ній, недостатньо. Насамперед, подальшого обґрунтування потребують концептуальні основи побудови механізму державного антикризового регулювання, адекватного складу та структурі завдань, що постають перед суб'єктами державного регулювання банківської системи на кожній фазі банківської кризи, у специфічному операційному середовищі України.

Метою даного дослідження є обґрунтування науково-методичних положень щодо формування такого механізму державного антикризового регулювання, що, на основі своєчасного та адекватного цілям, завданням та наявним ресурсам застосування регуляторних заходів та інструментів, забезпечить відновлення здатності

банківської системи України управляти потоками приватних капіталів та надавати кредитну підтримку реальному сектору економіки.

Для мінімізації негативних наслідків банківських криз та максимізації можливостей для розвитку банківської системи, що ними надаються, необхідно своєчасно ці кризи діагностувати, прогнозувати їх можливі наслідки, цільовим чином впливати на розвиток кризових явищ та контролювати результати цих впливів.

При цьому завданням державного антикризового регулювання банківської системи має бути не тільки недопущення виникнення банківської кризи, але й завчасне визначення точки біфуркації, що б не допустити незворотних змін у банківській системі та дозволити вийти їй на новий рівень розвитку з найменшими негативними наслідками.

Антиципативний механізм державного антикризового регулювання банківської системи реалізується на фазі її стабільного функціонування та передбачає:

- формування системи виявлення слабких сигналів банківської кризи як набору індикаторів, що характеризують внутрішні та зовнішні фактори виникнення банківської кризи, та інструментарію вимірювання цих індикаторів;

- моніторинг банківської системи на основі сформованої системи слабких сигналів з метою завчасного виявлення потенційних джерел банківської кризи на мікро- та макрорівні;

- формування на основі даних, отриманих за результатами моніторингу, багатоваріантних сценаріїв, що відображають сукупність найвірогідніших шляхів розгортання кризових явищ у банківській системі, та розробка комплексу адекватних їм альтернативних заходів та інструментів, застосування яких забезпечить подолання

загроз чи використання можливостей для розвитку банківської системи.

У разі ефективності антиципативного механізму знижується рівень невизначеності середовища реалізації регуляторних впливів на основі ідентифікації всіх ранніх, нечітких інформаційних ознак виникнення кризових явищ, що дозволяє приймати рішення на більш обґрунтованій інформаційній базі.

Отже, за результатами проведеного дослідження можемо стверджувати, що вагомою перевагою запровадження антиципативного механізму є збільшення можливостей «виграшу у часі» для суб'єктів регулювання за рахунок виникнення значного лагу між першими ознаками прояву потенційних кризових факторів та їх реальним впливом. Це забезпечить прийняття більш виважених та обґрунтованих регуляторних рішень.

У сукупності все це створює сприятливі умови для раннього реагування на потенційні причини та фактори виникнення банківської кризи як мікро-, так і макрорівня.

Список використаних джерел

1. Аржевітін С. М. Системна банківська криза в Україні: особливості, причини та шляхи подолання / С.М.Аржевітін // Інвестиції: практика та досвід. — 2016. — № 8. — С. 16-18.

2. Власюк О.С. Банківська криза в Україні: втрати, помилки та пріоритети посткризового відновлення [Електронний ресурс] / О.С.Власюк // Стратегічні пріоритети. — 2017. — № 2. — С. 45-60. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2017_2_7.

3. Коваленко В. В. Банківська криза та інструменти антикризового управління / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, О. В. Крухмаль // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 2. — С. 144-150.

4. Петик Л. О. Банківські кризи та методи їх подолання: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Л. О. Петик ; Львів. держ. фін. акад. — Л., 2011. — 20 с.

5. Стойка В.С. Антикризисное управление банковской системой Украины в современных условиях : монография [Електронний ресурс] / В.С.Стойка. — Режим доступу:

<http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13812/99.pdf>.